

نوشته: خانم دکتر تاج‌زمان دانش

مجموعه قانون کیفری اجرائی لهستان

Code Pénal executif

در سال ۱۹۲۰ پروفسور RAPPAPORT یکی از اساتید معروف لهستان، با انتشار مقاله ای، برای اولین بار در تاریخ حقوق کیفری، طرح تدوین مجموعه قانون کیفری اجرائی Code Pénal executif را ارائه نموده معتقد بود که تمام قوانین و مقررات مربوط به طرز اجرای کیفر و اقدامات تأمینی که قسمتی از حقوق زندانیان است بایستی در یک مجموعه‌ای قانونی جمع‌آوری گردد. دولت لهستان، تهیه لایحه طرح مذکور را به کمیسیونی مرکب از اساتید و حقوق دانان با تجربه به ریاست پروفسور راپاپورر محول نمود به علت عدم آمادگی افکار عمومی برای پذیرش چنین تحولی، طرح تنظیم شده به‌بوته فراموشی سپرده شد. پس از خاتمه جنگ جهانی دوم و آزادی کشور لهستان، پروژه پروفسور راپاپورر مجدداً در کمیسیون‌های متعددی متشکل از دانشمندان علوم مختلف بالاخص حقوق دانان، روانشناسان، روانپزشکان، پزشکان، جامعه شناسان، کیفرشناسان، جرم شناسان و افراد با تجربه در امور زندان‌ها و مؤسسات مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفت و چندین لایحه قانونی نیز تنظیم و تهیه گردید تا اینکه در ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ مجموعه قانون کیفری اجرائی تصویب و از اول ژانویه ۱۹۷۰ به‌مورد اجرا گذارده شد. مجموعه‌ای مذکور که تحت تأثیر عقاید مکتب تحقیقی (اثباتیون) تدوین گردیده شامل دو قسمت به شرح ذیل است:

قسمت اول کلیات

فصل اول: حدود اجرای مجازات

فصل دوم: تشکیلات تشریفات اجرای مجازات

" سوم: دادستان

" چهارم: محکوم

" پنجم: تشریفات اجرای مجازات

۱ - طرز اجرای قرارها و احکام دادگاه‌های صلاحیت‌دار

۲ - صلاحیت دادگاه زندان

فصل ششم : نظارت و پی‌گیری اجرای مجازات‌ها

فصل هفتم : طرز آماده نمودن زندانی برای خروج از زندان

فصل هشتم : آزادی محکوم قبل از اتمام مجازات

قسمت دوم

فصل نهم : مجازات‌های سالب آزادی

۱ - هدف از اجرای مجازات

۲ - انواع مؤسسات و زندان‌ها

۳ - طرز اجرای مجازات‌ها

۴ - تعلیق اجرای مجازات

۵ - طرز اجرای روش‌های خاص در موارد تعلیق مشروط مجازات

۶ - آزادی مشروط

فصل دهم : بازداشت احتیاطی (برای پیشگیری از وقوع یا تکرار جرم)

فصل یازدهم : روش آزادی با مراقبت (در مورد کسانی که تکرار جرم دارند)

فصل دوازدهم : مراکز حمایتی (اقدامات تاءمینی در مورد محکومینی که تکرار

جرم دارند) .

فصل سیزدهم : مجازات اعدام

فصل چهاردهم : کیفرهای مجددکننده آزادی

فصل پانزدهم : مجازات‌های مالی - جبران خسارت به صورت جزای نقدی و هزینه

دادورسی :

۱ - مقررات کلی

۲ - جریمه کیفری

۳ - جریمه انضباطی

۴ - ضبط اموال

۵ - ضبط اشیاء

۶ - جریمه مدنی

۷ - هزینه دادورسی

فصل شانزدهم : مجازات سالب حق

- ۱ - محرومیت از حقوق اجتماعی
- ۲ - محرومیت از حق ولایت یا حضانت یا قیمومیت
- ۳ - محرومیت از اشتغال به شغل و کسب یا حرفه یا کاریا موارد خاص دیگر
- ۴ - مقرارت کلی

فصل هفدهم : طرز انتشار دادرسی

فصل هیجدهم : مجازات‌هایی که فقط در مورد افراد ارتشی اجرامی گردد .

فصل نوزدهم : اقدامات تأمینی

فصل بیستم - تصمیمات مربوط به ضرر و زیان دیده

فصل بیست و یکم : تشریح اصطلاحات قانون

فصل بیست و دوم : مقررات موقت و نهائی (۱)

اینک اهم مواد مجموعه مذکور به‌طور اختصار مورد بحث قرار می‌گیرد .

۱ - هدف از اجرای مجازات

در قسمت دوم مجموعه قانون کیفری اجرائی ، مجازات‌ها از اقدامات تأمینی تفکیک

گردیده و ۴۴ ماده که تقریباً " $\frac{1}{5}$ کلیه مقررات را شامل می‌شود به‌مسائل مربوط به طرز اجرای مجازات‌ها اختصاص یافته است .

محور اصلی مواد مذکور مواد ۳۷ و ۸۵ است که در تشریح هدف از اجرای مجازات

چنین مقرر می‌دارد :

۱ - هدف از اجرای مجازات ، عادت دادن محکوم به زندگی عادی اجتماعی با

اشتغال به کارهای مفید مورد نیاز اجتماع ، رعایت نظم ، احترام به مقررات و قوانین و مبارزه با تکرار جرم است . .

۲ - برای نیل به این هدف ، محکوم بایستی در زندانی که روش اجرائی در آن‌ها

1- SLIWOWSKI, J: LE Code PÉNAL EXÉCUTIF DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE DE POLOGNE.

REVUE INTERNATIONALE DE CRIMINOLOGIE ET DE POLICE TECHNIQUE. 1975. N4. P. 357, 358

شخصیت وی مطابقت دارد با رعایت نظم و انضباط ، به کار اشتغال ورزیده و در برنامه ها آموزش علمی ، حرفه ای ، هنری و پرورش جسمی شرکت نماید .

۳- اجرای روش عادت دادن به زندگی عادی اجتماعی ، بایستی طوری تنظیم شود که محکوم به قبح عمل خود (ارتکاب جرم) پی برده و حس مسئولیت و حفظ حرمت دیگران رعایت حقوق افراد و احترام به قوانین و مقررات در وی تقویت شود . (۱)

۲- اقدامات تاء مینی

به عقیده مؤسسين مکتب تحقیقی ، چون افراد تحت تاءثیر عوامل جرم زا (حسمانی روانی و اجتماعی) مرتکب جرم می شوند و ارتکاب جرم " جبری " و غیر قابل اجتناب است مجازات اینگونه افراد غیر منصفانه و غیر انسانی است منافع اجتماعی ایجاب می نماید که جامعه با اقدامات تاء مینی ، وسایل پیشگیری از وقوع جرائم و تکرار جرم را فراهم سازد . تحت تاءثیر عقاید پایه گذاران این مکتب ، اقدامات تاء مینی بعنوان قانون خاص در اکثر قوانین کیفری (از جمله ایران) وارد شده لکن اغلب قضات که به سیستم کلاسیک عادت کرده اند بدون توجه به هدف مشترک مجازات ها و اقدامات تاء مینی که پیشگیری از وقوع جرائم و یا مبارزه با تکرار جرم است قانون اقدامات تاء مینی را به بوته فراموشی سپرده اند .

مقنن لهستان ، برای تحقق بخشیدن به آرمان مؤسسين مکتب تحقیقی و رفع نقیصه فوق الذکر در قسمت دوم مجموعه قانون کیفری اجرائی پس از محازات ها ، اقدامات تاء مینی را قید کرده است . طبق مواد مربوط ، بزهکاران غیر مسئول و یا نیمه مسئول بایستی در مؤسسات درمانی روانی تحت مداوا قرار گیرند و در صورت محکومیت به مجازات ، پس از اتمام روش درمانی ، دادگاه صلاحیت دار را ای مقتضی که منطبق با شخصیت مجرم است صادر می نماید در صورت صدور حکم آزادی پس از درمان ، روش آزادی با مراقبت در مورد محکوم اجرا می گردد . (۲)

1- SLIWOWSKI, J: OP. Cit P. 359

2- PLAWSKI, S: DROIT PENITENTIAIRE, LILLE, 1979. P22, 24

بازداشت احتیاطی و نگاهداری مجرمین به عادت در زندان‌های خاص (در محیط بسته) و یا اجزای روش حمایتی (روش آزادی با مراقبت) به منظور عادت دادن مجرمین به زندگی عادی اجتماعی از موارد مهم اقدامات تأمینی در مجموعه مذکور می‌باشد .

۳- تشکیلات و انواع زندان‌ها

در لهستان ، سازمان زندان‌ها وابسته به وزارت دادگستری است . انواع زندان‌هایی که در مجموعه قانون کیفری اجرائی ذکر گردیده به قرار ذیل است :

۱- کانون های کار

۲- زندان های عادی

۳- زندان های موقت

۴- زندان های خاص جوانان

۵- زندان های خاص مجرمین به عادت (کسانی که تکرار جرم دارند)

۶- مؤسسات درمانی و تربیتی

۷- زندان های خاص افراد ارتش

در هر یک از زندان‌ها و مؤسسات فوق‌الذکر روش خاصی منطبق با شخصیت محکوم

اجراء می‌شود .

دادگاه ضمن صدور حکم محکومیت ، نوع زندان و روشی را که بایستی در مورد محکوم

اجرا شود در متن حکم تعیین می‌نماید پس از شروع اجرای حکم فقط دادگاه زندان می‌تواند

نوع روش را با توجه به طرز کار و رفتار و کردار محکوم تغییر دهد .

روش اجرای کیفر ، روش خاص تدریجی است که به شرح زیر اجرا می‌گردد :

۱- روش عادی

۲- روش سخت انضباطی

۳- روش ارفاقی

در تمام زندان‌ها و مؤسسات و کانون‌ها ابتداءً روش عادی و سپس با توجه به تأثیر

روش مذکور ، روش سخت انضباطی و یا بالعکس روش ارفاقی که محکوم از آزادی بیشتری

برخوردار است به‌مورد اجرا گذارده می‌شود .

محکومینی که تکرار جرم دارند قبل از اتمام مدت محکومیت و یا آزادی از زندان

(آزادی مشروط) ، مدتی در زندان‌های خاص موقت نگاهداری می‌شوند تا با تکمیل حرفه‌ای

که آموختاند برای اشتغال به کار و امرار معاش پس از آزادی آماده تر شوند. (۱)
طبق بند ۳ ماده ۷ مجموعه مذکور در هر حال مجازات‌ها بایستی باروشناسانی،
و حفظ حرمت افراد اجرا شود.

۴- طرز شناسائی شخصیت (ابرواسیون)

دولتستان، مرکز شناسائی شخصیت مجرمین متمرکز نیست و برای اداره زندان‌ها،
کشور لهستان به مناطق متعدد تقسیم و هر منطقه دارای یک مرکز شناسائی شخصیت (مرکز
ابرواسیون) است که سرپرستی و مسئولیت اداره‌ای آن به‌سبک روانشناس محول گردیده که با
همکاری متخصصین (بزشک، روانپزشک، مربی اخلاقی) زندانی را تحت ابرواسیون قرار
داده و پس از بررسی و آزمایشات لازم، پرونده شناسائی شخصیت را تکمیل و با اظهار نظر
در مورد روشی که باید اجرا شود به دادگاه مربوط ارسال می‌دارد.
دادگاه با بررسی نظریه متخصصین حکم مقتضی صادر و نوع روش اجرائی در مورد
محکوم را در متن حکم قید می‌نماید. (۲)

تشکیل پرونده شناسائی شخصیت در مورد افراد ذیل اجباریست:

— جوانانی که به مجازات‌های سالب آزادی به‌بیش از ۲ سال حبس محکوم می‌شوند
— مجرمین که وضع روانی غیرعادی دارند.
به علت کمبود کادر متخصصین، تشکیل پرونده شناسائی شخصیت در مورد تمام
افراد فوق‌الذکر تاکنون امکان پذیر نبوده است. (۳)

۵- تفکیک زندانیان

در لهستان، دادگاه پس از صدور حکم محکومیت و تعیین نوع روشی که باید در
مورد محکوم اجرا شود پرونده شناسائی شخصیت را به‌ضمیمه حکم صادره به کمیسیون زندان
ارسال می‌دارد. (۴)

1- PLAWSKI.S: droit Pénitentiaire Lille.1979-P.103

2- PLAWSKI.S: OP. Cit P. 165.

3- WALCZAK.S: le droit Penitentiaire en Polonais.
VARSOVIE.1972.P. 282

۴- بند ۱ ماده ۴۵ مجموعه قانون کیفری اجرائی لهستان مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹.

کمیسیون زندان به ریاست رئیس بازداشتگاهی که زندانی در آن بصری بود پس از بررسی حکم دادگاه و پرونده شناسائی شخصیت، محکوم را به زندان مربوط اعزام می‌دارد (۱). تصمیمات دادگاه‌ها در مورد مجرمین جوان‌گاملاً "متفاوت است". دادگاه‌ها می‌توانند ضمن صدور حکم محکومیت به حبس، دستور اجرای روش خاص جوانان را صادر نمایند با توجه به اهمیت موضوع جوانان، ماده ۵۱ مجموعه مذکور چنین مقرمی دارد. "با صدور حکم محکومیت به مجازات سالب آزادی در مورد مجرمین جوان، دادگاه‌ها باید در تعیین روش اجرائی، اصلاح و تربیت، آموزش علمی و حرفه‌ای، عادت دادن محکوم به رعایت نظم و احترام به قوانین و مقررات را مدنظر قرار دهد".

مجرمین که مبتلا به اختلالات روانی بوده و رفتار غیرعادی دارند و از نظر حقوق کیفری نیمه‌مسئول محسوب می‌شوند پس از افسرواسیون از سایر زندانیان تفکیک، در زندانهای درمانی خاص تحت مداوا قرار می‌گیرند و پس از بهبودی، دادگاه تصمیمات مقتضی (اجرای مجازات حبس و یا آزادی با مراقبت) متناسب با شخصیت محکوم اتخاذ می‌نماید.

۶- حقوق زندانیان

اصطلاح حقوق زندانیان که در سال ۱۹۳۳ در سومین کنگره بین‌المللی حقوق جزا و زندان‌ها پذیرفته شده برای اولین بار در دنیا، در متن مجموعه قانون کیفری اجرائی لهستان بالصراحه به شرح زیر ذکر گردید:

- حق تغذیه متناسب با وضع جسمی، حق پوشاک، حق درمان، حق مسکن
- حق مکاتبه و ملاقات مخصوصاً "با افراد خانواده".
- حق کار و حق بیمه حوادث (۲)
- حق شکایت به سازمان‌های ناظر زندان‌ها و اداری
- حق تقاضای کتبی امری از مقامات صلاحیت‌دار
- حق درخواست اشتغال به آموزش
- برای احقاق حقوق مذکور، زندانی می‌تواند وکیل انتخاب نماید. (۳)

1- ZIEMBINSKI.S: la Classification des Condamnes en polonais. VARSOVIE 1973.P.217

۲- بند ۳ ماده ۴۸ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹.

۳- بند ۲ ماده ۷ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹.

۷- تکالیف زندانیان

در لهستان ، تکالیف زندانیان ناشی از بازداشت و یا اجرای حکم محکومیت و یا اقدامات تأمینی به قرار ذیل می باشد :

— الزام به اشتغال به کار

— الزام به ادامه تحصیل در صورت ضرورت و اقتضا^(۱)

— الزام به رعایت نظم و انضباط ، اطاعت از مافوق و حسن سلوک با سایر زندانیان

الف . اشتغال به کار که جزو حقوق و تکالیف الزامی و اجباری زندانیان پیش بینی شده یکی از موارد بسیار درخشان مجموعه قانون کیفری اجرائی لهستان است . در ماده ۴۹ مجموعه مذکور ، هدف از اشتغال به کار چنین تشریح شده : هدف از به کار گماردن زندانیان ، عادت دادن آنان به کار و آموزش حرفه ای ، آماده نمودن برای زندگی شرافتمندانه عادی و اجتماعی ، پرورش جسمی و روانی است .

در لهستان نیز مانند سایر کشورهای سوسیالیستی ، تأسیس کارگاه ها در داخل زندان ها برعهده اداره زندان ها و در محیط آزاد برعهده دولت است . (۲)

مدت کار در زندان ها مطابق قوانین مربوط به کار بوده . نوع اشتغال به کار و بزرگ مرکز افسرواسیون و یا بزرگ زندانی که محکوم در آن بسر می برد تعیین می نماید . (۳) پاداش کار به میزان مزد کارگران همان رشته در محیط آزاد تعیین می گردد لکن از پاداش پرداختی ۲۰ درصد متعلق به زندانی و بقیه به حساب اداره زندان واریز و ۵ درصد از حق السهم زندانی نیز در حساب وجه ذخیره پس انداز می شود . (۴)

ب- آموزش علمی و حرفه ای : آموزش دوره ابتدائی و فنی و حرفه ای بجز در مورد محکومین به مدت کم و افراد سالخورده بیش از ۵ سال اجباری است . محکومین می توانند با موافقت مسئولین زندان ها ، به طرقتی که امکان پذیر باشد (مخصوصاً " آموزش از طریق مکاتبه) به تحصیلات خود ادامه داده و در امتحانات شرکت نمایند . (۵)

۱- ماده ۴۷ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

2- LELNТА, S: et WIERZBICKI. P: L'eseecution de la Peine Privative de la Liberte dans les etats Socialistes Europeans (EN Polonais). VARSOVIE 1975 P.92

۳- ماده ۵۰ مجموعه قانون کیفری اجرائی

۴- بند ۱ ماده ۵۲ قانون کیفری اجرائی

۵- ماده ۵۴ قانون کیفری اجرائی

ج - برای تقویت حس مسئولیت و اتکاء به نفس و پیرکردن اوقات فراغت، زندانیان در گروه های هنری و ورزشی و سخنرانی شرکت نموده و در بعضی از امور اداری با مسئولین زندان همکاری می نمایند. (۱)

۸- آزادی مشروط

هرگاه طرز کار و رفتار و اعمال محکوم در دوره اجرای مجازات رضایت بخش و محتویات پیرونده افسرواسیون حاکی از عدم بروز حالت خطرناک بوده و ظن ارتکاب حرم در آینده نباشد مجرم قبل از اتمام مدت محکومیت با استفاده از آزادی مشروط آزاد می گردد. (۲)

الف - شرایط استفاده از آزادی مشروط به شرح زیر است :

- بزرگسالان پس از گذراندن $\frac{2}{3}$ مدت محکومیت.

- محکومین جوان پس از گذراندن $\frac{1}{2}$ مدت محکومیت حداقل ۶ ماه.

- مجرمین به عادت طبق شرایط خاص پس از گذراندن $\frac{3}{4}$ مدت محکومیت حداقل ۳ سال

- محکومین به حبس ابد پس از گذراندن ۱۵ سال حبس

ب - مدت آزادی مشروط - مدت آزادی مشروط بقیه مدت مجازات است اما با توجه

به شخصیت محکوم، دادگاه می تواند مدت آنرا تغییر دهد در هر حال کمتر از یکسال و بیشتر از ۵ سال نخواهد بود مدت آزادی مشروط محکومین جوان حداقل تا ۲۱ سالگی تعیین گردیده است.

هرگاه محکومین در ضمن مدت آزادی مشروط مرتکب حرمی شوند حداقل مدت آزادی

مشروط ۳ سال خواهد بود. (۳)

ج - مقام صلاحیت دار برای صدور حکم آزادی مشروط، دادگاه زندان و محل تشکیل

دادگاه مذکور زندانی است که محکوم در آنجا نگاهداری می گردد. (۴)

دادگاه زندان پس از استماع گزارش نماینده اداره زندان و بیانات محکوم، حکم

آزادی مشروط را با تعیین شرایطی صادر می نماید. حضور نماینده دادستان در جلسه دادگاه زندان الزامی است.

1- PLAWSKI, S: DROIT PENITENTIAIRE. LILLE 1979-P. 225

۲- بنده ۱ ماده ۹۰ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹.

۳- مواد ۹۱ الی ۹۳ مجموعه قانون کیفری اجرائی.

۴- بند ۱ ماده ۷۹ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹.

د - در صورت رد تقاضای آزادی مشروط ، محکوم می تواند درخواست خود را تجدید نماید .

در صورت رد درخواست ثانی ، رسیدگی بعدی موکول به موافقت اداره زندان است (۱) . دادستان می تواند در ظرف ۳ روز از تاریخ صدور حکم آزادی مشروط بهر آئی صادره اعتراض نماید . دادگاه زندان مکلف است که حداکثر تا ۷ روزه اعتراض دادستان رسیدگی و نظر نهائی را اعلام نماید . (۲)

ه - تعلیق آزادی مشروط : هرگاه محکوم از آزادی مشروط بدون مراقبت استفاده نموده و مرتکب جرمی شود و با شرایط تعیین شده را رعایت ننماید مقام صلاحیت دار برای لغو حکم آزادی مشروط دادگاه زندانی است که حکم اولیه را صادر نموده است و اگر در مورد محکوم روش آزادی با مراقبت احرا می شود دادگاه زندان محل اجرای روش آزادی با مراقبت صلاحیت رسیدگی و تعلیق آزادی مشروط را خواهد داشت . (۳)

۹ - نظارت و پی گیری اجرای مجازات ها

در مجموعه قانون کیفری اجرائی لهستان ، نظارت و پی گیری اجرای مجازات ها و امور زندان ها به دادستان ، قاضی زندان و دادگاه محول گردیده است . (۴)

الف - دادستان : دادستان اصل قانونی بودن احرای مجازات ، اقدامات تأمینی ، انتخاب نوع زندان و احرای مقررات انتظامی را کنترل نموده و در تصمیمات متخذة در زمان اجرای مجازات از جمله اعطای آزادی مشروط نظارت دارد . (۵)

ب - قاضی زندان . در بین کشورهای سوسیالیستی ، لهستان تنها کشوری است که کنترل اجرای مجازات را به قاضی زندان محول نموده است . قاضی زندان علاوه بر نظارت بر قانونی بودن اجرای مجازات های سالب آزادی در زندان ها ، بازداشتگاه ها ، زندان های خاصی که مجرمین به عادت نگاهداری می شوند در اجرای روش ها و تأمین حقوق زندانیان نظارت دارد .

(۱) بند ۲ ماده ۷۹ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

(۲) بند ۳ ماده ۷۹ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

(۳) - بند ۱ ماده ۸۰ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

(۴) ماده ۲ قانون مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

(۵) ماده ۲ و ۲۷ مجموعه قانون کیفری اجرائی " " " " " .

قاضی زندان آزادانه به محوطه زندان وارد و قسمت‌های مختلف را بازدید و پیرونده و مدارک زندانیان را بررسی می‌نماید اما حق دخالت در امور انتظامی و اداری زندان را نداشته و در صورت مشاهده مایرآورد و یا تخلفی در موارد مذکور، مراتب را به مقامات مسئول اعلام می‌نماید مقامات مسئول موظفند که در عرض ۱۵ روز و یا در مدت تعیین شده از طرف قاضی زندان نظریات خود را اعلام نمایند هرگاه نظریه مقامات مسئول قانع کننده نباشد قاضی زندان مراتب را به مقامات مافوق گزارش می‌دهد.

برای نظارت در اجرای مجازات‌ها و وورش‌ها، قاضی زندان می‌تواند در کمیسیون زندان که با شرکت متخصصین، به ریاست مدیر زندان تشکیل می‌شود بعنوان ناظر حضور یابد اما عضو کمیسیون محسوب نمی‌گردد. (۱)

قاضی زندان در تنبیهات مدیر زندان نظارت نموده و نگاهداری زندانیان در حبس مجرد از ۱ ماه تا ۶ ماه بعنوان تنبیه‌هایست با موافقت قبلی قاضی زندان انجام گیرد. هرگاه نوع تنبیه زندانی خلاف قانون اصول سیاست زندان‌ها باشد قاضی می‌تواند تنبیه را لغو و یا تغییر دهد. (۲)

قاضی زندان هرآن می‌تواند از بیمارستان‌ها و مؤسسه‌های کفایتی که افراد محکوم به اقدامات تأمینی در آنجا نگاهداری می‌شوند بازدید و اصل قانونی بودن نگاهداری اینگونه افراد و طرز اجرای روش و پرورشی نماید.

ج - دادگاه زندان. دادگاه زندان در مرحله بدوی برای رسیدگی به تخلفات و جرائم کم‌اهمیت از یک قاضی که همان قاضی زندان است تشکیل می‌گردد.

در صورت لزوم تشدید نحوه‌ای اجرای مجازات و صدور حکم نگاهداری مجرمین بعبادت در زندان‌های مخصوص، دادگاه زندان به ریاست قاضی زندان و شرکت دونفر مشاور منتخب مردم، دادستان و وکیل محکوم تشکیل می‌شود. حضور محکوم برای صدور حکم آزادی مشروط اجباری و در سایر موارد موقوف به موافقت دادگاه زندان است. (۳)

(۱) بند ۲ ماده ۵۷ مجموعه قانون کیفری اجرائی، مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۵.

(۲) - بند ۲ ماده ۵۸ مجموعه قانون کیفری اجرائی. " " " " " " " " .

(۳) بند ۳ ماده ۱۶۹ مجموعه قانون کیفری اجرائی، مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹.

صلاحیت دادگاه زندان به قرار ذیل است :

– هرگاه زندانی مبتلا به بیماری روانی و یا بیماری جسمی سختی گردد دادگاه زندان می تواند اجرای مجازات سالب آزادی را موقوف نماید و باینها به دلائلی اجتماعی ، خانوادگی ، وضع جسمی و روانی محکوم ، حکم تعلیق اجرای مجازات را تا حداکثر به مدت یکسال صادر کند . (۱)

– صدور حکم آزادی مشروط و یا لغو آن در صلاحیت دادگاه زندان است . (۲)

– دادگاه زندان به کمیسیون زندان دستور تغییر نوع زندان و یا روشی را که در مورد زندانی اجرا می شود صادر می کند .

– صدور احکام نگاهداری مجرمین به عادت در زندان های خاص به وعده دادگاه زندان است . در لهستان دادگاه صادر کننده حکم محکومیت در مورد کسانی که تکرار جرم دارند می تواند دستور اجرای روش آزادی با مراقبت را به مدت ۱ الی ۵ سال بعد از خاتمه اجرای مجازات صادر کند و هرگاه محکوم مجرم به عادت باشد صدور حکم مذکور اجباری است . اگر در ضمن اجرای این روش (آزادی با مراقبت) ، محکوم مرتکب جرمی شود بیا شرایط تعیین شده دادگاه را رعایت ننماید رسیدگی به وضع اینگونه محکومین در صلاحیت دادگاه زندان محل اجرای روش آزادی با مراقبت است . دادگاه زندان می تواند اجرای روش آزادی با مراقبت را تعلیق و حکم به نگاهداری در زندان را صادر کند . (۳)

– مرجع رسیدگی به حل اختلافات : هرگاه بین قاضی و دادستان در مواردی اختلاف نظر وجود داشته باشد مرجع رسیدگی به اختلافات آنان دادگاه زندان بوده و راء دادگاه مذکور در این مورد قطعی و لازم الاجرا است .

– مرجع تجدیدنظر آراء صادره در حین اجرای مجازات : آراء صادره از دادگاه زندان قابل تجدیدنظر می باشد و نسبت به هر یک از آراء صادره از دادگاه مذکور ، دادستان و زندانی می توانند تقاضای تجدیدنظر بنمایند .

دادگاه تجدیدنظر زندان به ریاست قاضی زندان و دو نفر مشاور منتخب مردم تشکیل می شود مگر این که رئیس دادگاه حضور دو نفر قاضی را ضروری تشخیص دهد . تصمیمات دادگاه تجدیدنظر قطعی و لازم الاجراست . (۴)

(۱) مواد ۶۵ و ۶۸ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

(۲) مواد ۷۸ و ۸۰ مجموعه قانون کیفری اجرائی مصوب ۱۹ آوریل ۱۹۶۹ .

(۳) ماده ۱۰۵ و ۱۰۶ مجموعه قانون کیفری اجرائی .

نتیجه گیری

مجموعه قانون کیفری اجرائی لهستان، یکی از جامع ترین قوانین کیفری فعلی دنیا است. در مجموعه مذکور هدف از اجرای مجازات و اقدامات تاءمینی تشریح گردیده و بالصراحه حقوق زندانیان را مشخص نموده و برای حفظ حقوق زندانی و رعایت اصل آزادی فردی، به زندانی اجازه می دهد که برای احقاق حقوق خود در زندان وکیل تعیین نماید. از موارد بسیار مهم مجموعه قانون کیفری اجرائی کار و پاداش کار زندانی است که جزو حقوق و تکالیف زندانی پیش بینی شده است.

نظارت دادستان و قاضی زندان در اصل قانونی بودن مجازات ها و روش اجرائی حائز اهمیت زیاد بسسوده از اجنافات حلوگیری و سبب جلب اعتماد زندانی می گردد.

اعطای آزادی مشروط، تغییر روش اجرائی و نظارت در تنبیهات و تصمیمات مدیر زندان به دادگاه زندان از موارد کم نظیر این مجموعه می باشد.

اجرای روش آزادی با مراقبت بطور اجباری در مورد مجرمین بعبادت پس از اتمام دوره محکومیت یکی از روش های بسیار پرارزش برای عادت دادن زندانی به زندگی شرافتمندانه عادی اجتماعی است زیرا رفع احتیاجات مادی زندانیان آزاد شده برای سازگار نمودن و انطباق دادن اخلاق و رفتار آنان با محیط عادی اجتماعی کافی نیست اکثر زندانیان آزاد شده مخصوصاً " محکومینی که مدت مدیدی از عمر خود را در زندان سپری نموده اند گذشته از تاءمین معاش و حوائج ضروری زندگی، نیاز مبرم به راهنمایی و هدایت در محیط آزاد را دارند تا در مواقع خاصها حمایت و هدایت، روحیه آنان تقویت و برای سازگاری با محیط اجتماع آزاد ترغیب و تشویق شوند برای تحقق بخشیدن مراتب فوق الذکر، احرای الزامی روش آزادی با مراقبت پس از اتمام مدت مجازات، یکی از موارد بسیار مهم بر نیل به اهداف فوق الذکر و پیشگیری از تکرار جرم است.

فهرست منابع

- LELNTAL.S: WIERZBICKI.P: L'EXECUTION DE LA PEINE PRIVATIVE DE LA LIBERTE DANS LES ETATS SOCIALISTES EUROPEENS (EN POLONAIS). VARSOVIE. 1975.
- PLAWSKI.S: DROIT PENITENTIAIRE. LILLE. 1979.
- SLIWOWSKI.J: LE CODE PENAL EXECUTIF DE LA REPUBLIQUE POPULAIRE DE POLOGNE. REVUE INTERNATIONALE DE CRIMINOLOGIE ET DE POLICE TECHNIQUE. 1975. 4-P. ET.359.
- ZIEMBINSKI.J; LA CLASSIFICATION DES CONDAMNES EN POLONAIS. VARSOVIE 1973.
- WALCZAK.S: LE DROIT PENITENTIAIRE EN POLONAIS.. VARSOVIE.1972.